

Dönem : 3
Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 104

930 sayılı tasarruf bonoları ihracı hakkındaki Kanunun geçici 1 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Plân Komisyonu raporu (1/199)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 970/1067

6 . 2 . 1970

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 3 . 2 . 1970 tarihinde kararlaştırılan «930 sayılı Tasarruf Bonoları ihracı hakkındaki Kanunun geçici 1 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

GEREKÇE

Ordu Yardımlaşma Kurumu, Millî Savunma Bakanlığına bağlı olmak ve Türk Silâhlı Kuvvetleri mensuplarına bu kanunda yazılı sosyal yardımları sağlamak maksadiyle 205 sayılı Kanunla kurulmuş bir sosyal sigorta müessesesidir.

Ordu Yardımlaşma Kurumunun ana gayesi; Türk Silâhlı Kuvvetleri mensuplarının karşılıklı ve mecburi bir yardım ve dayanışması sayesinde, istikballerini daha iyi bir şekilde teminat altına almaktır.

Ordu Yardımlaşma Kurumu bu maksatla 205 sayılı Kanunda belirtilen esaslar çerçevesinde üyelerine;

- Emeklilik
- Ölüm
- Mâlûliyet

yardımları yapmaktadır.

Kurum bu yardımları yapabilmek için üyelerinin maaş ve ücretlerinden mecburi olarak kesilen % 10 aidat dışında her hangi bir kaynağa sahip değildir.

Ordu Yardımlaşma Kurumu 1 . 3 . 1961 tarihinde kurulmuştur ve bu tarihten itibaren üyelerinden % 10 aidat tahsil etmeye başlamıştır.

Diğer taraftan 205 sayılı Kanun, geçici 2 nci maddesi ile, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, işbu kanun şümulüne giren vazifelerde bulunan Türk Silâhlı Kuvvetleri mensuplarından daha önce bu gibi vazifelerde bulunanlara, 1 . 3 . 1961 den geriye doğru âzami 10 yıllık hizmetlerini borçlanmak suretiyle kanunda derpiş edilen sosyal yardımlardan istifade edebilmeleri hakkını da tanımıştır.

Ancak bu gibilerin 1 . 3 . 1961 tarihinden geriye doğru 10 yıllık hizmetlerinin sayılabilmesi için geçmiş rütbelere veya derecelere için bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki baki derecelerine tekabül eden maaş tutarları üzerinden âzami 10 senelik aidatı defa-

ten veya yönetim kuruluca tesbit olunan esaslar dâhilinde taksitle ödemeleri gerektiği, yine 205 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi hükmü ile tesbit edilmiştir.

Yukarıda belirtilen bahse konu kanun hükmü ve Ordu Yardımlaşma Kurumu Yönetim Kurulu kararı gereğince Kurum, üyelerinin geçmiş âzami 10 yıllık hizmetlerini borçlandırmış ve üyelerin maaş ve ücretlerinden kesilen % 5 ilâve aidat ile tahsiline başlamıştır.

Ancak; Kurum Yönetim Kurulu bir taraftan % 10 daimî üye aidatı diğer taraftan % 5 hizmet borçlanma aidatı tahsilâtının üyelerinin malî durumlarını ve hayat standartlarını büyük ölçüde etkileyeceğini nazara alarak geçmiş hizmet borçlanmaları ile ilgili % 5 taksitlerin % 2 sini nakden, % 3 ünü de 223 sayılı Kanun gereğince maaşlarından kesilmek suretiyle elde ettikleri tasarruf bonolarını Kuruma devir ve temlik etmek suretiyle üyelerinin bu borçlarına başabaş değer üzerinden mahsubedilebileceğini kabul etmiştir.

223 sayılı Tasarruf Bonoları İhracı hakkındaki Kanunda devir ve temlikî önleyici bir hükmün bulunmayışı sebebiyle ve Kurumun Genel Kurulunun da tasvibinden geçen Hizmet Borçlanması Yönetmeliği esasları dâhilinde ve ayrıca Maliye Bakanlığının bu konudaki müspet mütalâasına ve iradesine istinaden (Maliye Bakanlığının 6 Nisan 1962 gün ve 2201970 - 6 - 251/12716 sayılı yazısında aynen şöyle denmektedir.)

«Ordu mensuplarının, 223 sayılı Kanuna müsteniden maaş ve ücretlerinden yapılan kesinti mukabülünde aldıkları tasarruf bonolarını Ordu Yardımlaşma Kurumuna devretmek suretiyle geçmiş hizmet borçlanmalarını ödemelerinde adı geçen kanunda mâni bir hüküm bulunmamaktadır.» Kurum, üyelerinin sadece maaş ve ücretlerinden kesilen tasarruf bonolarını, hiçbir spekülâtif gaye gütmenden ve üyelerinin ödeme gücünü ve hayat standartlarına katkıda bulunma gibi tamamen sosyal bir gaye ile ve başabaş değer üzerinden temellük etmiş ve üyelerinin borçlarına aynı değer üzerinden mahsubetmiştir.

Halbuki, 930 sayılı «Tasarruf Bonoları İhracı hakkında Kanun» un geçici ikinci maddesine göre, doğrudan doğruya Hazineden iktisabedildiği tevsik edilemeyen tasarruf bonoları kazanılmamış gelir olarak vergiye tabi tutulmaktadır. Ancak, 223 sayılı Kanunun değiştirilmesine mütaallik Hükümetçe hazırlanan kanun tasarısında değiştirme sırasında her hangi bir vergi mükellefiyeti mevcut değildir.

Millet Meclisi Bütçe Komisyonunda ve bilâhara Genel Kurulda geçici 1 nci maddeye yapılan ilâvelerle değiştirme sırasında spekülâtif maksatlarla toplanan Tasarruf bonolarından vergi tahsili karara bağlanmıştır.

Gerçekten Bütçe - Plân Komisyonunun bu konuda yazmış olduğu gerekçede geçici 1 nci madde için aynen şunlar zikredilmektedir.

«Nominal değerinin çok altında düşük bedelle satılan bonoları bu düşük değerle mübayaâ ederek kazanmadıkları gelire sahibolanların vergi literatüründeki kazanılmamış gelirlerin fevkalâde hükümlerle vergilendirilmesi prensibinden hareketle vergilendirmelerini öngören geçici 1 nci madde konuştur.» denilmektedir.

Görüldüğü üzere bu rapor üzerine Millet Meclisince değişik bir tarzda kabul edilen geçici 1 nci maddenin maksadı, «Nominal değerinin çok altındaki bedelle el değiştiren veya satılınan Tasarruf bonolarıdır.»

Tasarı bu haliyle Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyonuna geldiğinde tasarının vergilendirmeye ait geçici 1 nci maddesi maksadının spekülâtif hareketleri kapsadığı ve başabaş değer üzerinden alınan Ordu Yardımlaşma Kurumu elindeki bonoları vergilendirmediği bizzat Maliye Bakanı tarafından ifade edildiği şu suretle tesbit edilmiş bulunmaktadır.

Raporda aynen :

«Ordu Yardımlaşma Kurumu üyelerinin adı geçen Kuruma kendili mamlarına muhafaza zımınında tevdi etmiş buldukları Tasarruf bonolarının geçici 1 nci madde zımınında mütalâa edilmesi uygun görülmemiş ve bunlar hakkında kanunun yürürlüğe girmesini mütaakıp Maliye ve Millî Savunma Bakanlığının görüş birliğine vararak protokol tanzimi hususu ayrıca müzakere ve komisyonca muvafık görülmüştür.» denilmektedir.

Tasarı Cumhuriyet Senatosunda müzakere edildiği sırada Cumhuriyet Senatosu tabii üyesi Sayın Fahri Özdilek'in sorusu üzerine Sayın Maliye Bakanı: «Sayın Başkan; değerli Özdilek arkadaşımızın ifade ettikleri doğrudur. Bu hususta Sayın Senato Geçici Komisyonunda yapılan müzakereler sırasında bu konu tartışılmış ve netice itibariyle bunların her hangi bir ticari maksat için Ordu Yardımlaşma Kurumuna devredilmediği hususu tebellür etmiş, sadece muhafaza zımında bunları tevdi ettikleri anlaşılmış bulunduğundan geçici birinci maddenin bunlar hakkında tatbik edilmemesi hususu kabul edilmiş ve bu hususta Maliye ve Millî Savunma Bakanlıkları arasında bir protokol tanzim edileceği hususu gerekçede tesbit edilmiştir. Geçici Komisyon raporunun en son paragrafında aynen şöyle denilmektedir :

Bu maddenin müzakerelerinde, Maliye Bakanının beyanı muvacehesinde; Ordu Yardımlaşma Kurumu üyelerinin adı geçen Kuruma kendi namlarına muhafaza zımında tevdi etmiş oldukları Tasarruf bonolarının geçici 1 nci madde şümulü dâhilinde mütalâa edilmesi uygun görülmemiş ve bunlar hakkında kanunun yürürlüğe girmesini mütaakıp Maliye ve Millî Savunma Bakanlıklarının görüş birliğine vararak protokol tanzimi hususu ayrıca müzakere ve komisyonumuzca da muvafık görülmüş ve bu hususun rapora dercedilmesi kararlaştırılmıştır.»

Şeklinde beyanda bulunmuş ve ayrıca Sayın Sadık Artukmaç'ın suali karşısında tekrar aynı konu aşağıdaki şekilde Sayın Maliye Bakanı tarafından cevaplandırılmıştır :

«Demin de arz ettiğim gibi, geçici birinci maddedeki Tasarruf bonolarının vergilendirme keyfiyeti elde edilmiş bulunan bir kazanım vergilendirilmesi hususudur. Halbuki Ordu Yardımlaşma Sandığına tevdi edilmiş bulunan bu Tasarruf bonoları her hangi bir kazanç temini maksadına mâtufl değil nominal kıymetleri üzerinden kuruma devredilmiş olmaları itibariyle zaten vergilendirmeye tabi tutulmıyacaktır. Binaenaleyh mevcudolan bir hususun burada yeniden teyidedilmesini fazla telâkki ettiğimiz için böyle getirmiş bulunuyoruz.»

Buna ilâveten Sayın Cavit Tefvik Okyayuz'un sorusuna da aşağıdaki cevap verilmiş ve tasarının geçici 1 nci maddesi bu suretle kanunlaşmış bulunmaktadır.

«Efendim, demin de ifade ettiğim gibi, Ordu Yardımlaşma Sandığına verilmiş bulunan bonoları Ordu Yardımlaşma Sandığı meselâ 100 lira değerinde bir bonoyu 30 liraya almamıştır. Bu suretle kendisine bir gelir bir kazanç temin etmemiş olduğu için, elbette, böyle bir vergiye tabi olmayacaktır. Bunu sarahaten arz ediyorum.»

930 sayılı Kanunun geçici 1 nci maddesinin kanunlaşması sırasında Ordu Yardımlaşma Kurumunun üyelerinden başabaş değer üzerinden almış olduğu Tasarruf bonolarının vergilendirilmemesi kastedildiği halde kanun metninde açıkça bir istisna tedvin edilmediğinden vergisiz değiştirme imkânı bulunmamış ve bu tasarının hazırlanması zorunluluğu hâsıl olmuştur.

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Esas No. : 1/199
Karar No. : 31

2 . 4 . 1970

Millet Meclisi Başkanlığına

Tetkiki hususu Komisyonumuza havale buyurulan (930 sayılı Tasarruf Bonoları ihracı hakkındaki Kanunun geçici 1 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı) Maliye ve Millî Savunma Bakanlığı yetkili temsilcilerinin katıldıkları oturumda görüşüldü;

Ordu mensuplarının, 223 sayılı Kanuna müstenic' en maaş ve ücretlerinden yapılan kesinti karşılığı aldıkları Tasarruf Bonolarını (Ordu Yardımlaşma Kurumuna devretmek suretiyle geçmiş hizmet borçlanmalarını ödedikleri;

Bu devir işleminde, bonoların tam değer ile devredildiği,

Hiçbir spekülâtif gaye güdülmediği;

930 sayılı Kanunun geçici 1 nci maddesinde bu bonoların vergisiz değiştirme işlemine tabi tutulacakları kastedildiği halde, kanun metninde açıkça bir istisna tedvin edilmediğinden, söz konusu bonoların vergisiz değiştirilmeleri imkân bulunamamıştır.

Yukarda özet olarak arz olunduğu üzere, tam değer üzerinden bir borç karşılığı devredilen bu bonoların vergisiz değiştirmeye tabi tutulmaları hususunun (930 sayılı Kanunun Meclislerde müzakeresi sırasında Maliye Bakanı ve bu konuda söz alan üyeler tarafından da teyidediği tasarı gerekçesinde Meclis zabıtlarına atfen ifade edilmektedir.)

Komisyonumuz tasarımı tüm olarak kabule şayan mütalâa etmiş, ilgililerin tamamlayıcı bilgi soruşlarını mütaakiben maddelerin görüşülmesine geçilerek,

Tasarımın 1 nci maddesi, maddeye merbut çerçeve madde ile, yürürlük ve yürütme maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Sakarya <i>N. Bayar</i>	Başkan V. Rize E. Y. Akçal	Sözcü Ankara <i>M. K. Yılmaz</i>	Kâtip Erzurum <i>R. Danışman</i>
Ankara T. Toker	Ankara A. Yalçın	Bolu <i>K. Demir</i>	Burdur Söz hakkım mahfuzdur <i>N. Yavuzkan</i>
Çorum <i>A. Topçubaşı</i>	Eskişehir <i>M. İ. Anrı</i>	Hatay H. Özkan	İçel <i>C. Okyayuz</i>
İstanbul L. Yurdođlu	İzmir <i>M. Akan</i>	İzmir C. Karagözođlu	Kastamonu <i>H. Tosyalı</i>
Manisa <i>H. Okçu</i>	Maras <i>A. İmamođlu</i>	Muđla M. Akarca	Ordu K. Şensoy
Uşak <i>O. Dengiz</i>	Zonguldak S. T. Müftüođlu	Muđla M. Akarca	Ordu K. Şensoy
		İzmir C. Karagözođlu	Kastamonu <i>H. Tosyalı</i>
		Hatay H. Özkan	İçel <i>C. Okyayuz</i>
		Bolu <i>K. Demir</i>	Burdur Söz hakkım mahfuzdur <i>N. Yavuzkan</i>
		Ankara A. Yalçın	Ankara T. Toker
		Rize E. Y. Akçal	Başkan Sakarya <i>N. Bayar</i>
		Başkan V. Rize E. Y. Akçal	Başkan Sakarya <i>N. Bayar</i>
		Sözcü Ankara <i>M. K. Yılmaz</i>	Kâtip Erzurum <i>R. Danışman</i>
		Bolu <i>K. Demir</i>	Burdur Söz hakkım mahfuzdur <i>N. Yavuzkan</i>
		Hatay H. Özkan	İçel <i>C. Okyayuz</i>
		İzmir C. Karagözođlu	Kastamonu <i>H. Tosyalı</i>
		Muđla M. Akarca	Ordu K. Şensoy
		Zonguldak S. T. Müftüođlu	Zonguldak <i>K. Nedimođlu</i>
		Zonguldak S. T. Müftüođlu	Zonguldak <i>K. Nedimođlu</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

930 sayılı Tasarruf bonoları ihracı hakkındaki Kanunun geçici 1 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 27 Temmuz 1967 tarihli ve 930 sayılı Tasarruf bonoları hakkındaki Kanunun geçici 1 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Ek fıkra — Ordu Yardımlaşma Kurumunun, 3 Ocak 1961 tarih ve 223 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi gereğince, geçmiş yıllar hizmet borçlanması karşılığı aidatı borçlanan üyelerden bu borçlarına mahsuben 5 Ocak 1961 tarihli ve 223 sayılı Kanuna göre maaş ve ücretlerinden kesilerek başbaşa değerden temellük ettiği Tasarruf bonoları doğrudan doğruya Hazineден iktisabedilmiş sayılır ve vergisiz olarak değiştirilir.»

MADDE 2. — Bu kanun 29 Şubat 1968 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

3 . 2 . 1970

Başbakan <i>S. Demirel</i>	Devlet Bakanı <i>R. Sezgin</i>	Devlet Bakanı <i>H. Atabeyli</i>	Devlet Bakanı <i>T. Bilgin</i>
Adalet Bakanı <i>Y. Z. Önder</i>	Millî Savunma Bakanı <i>A. Topaloğlu</i>	İçişleri Bakanı <i>H. Menteşeoğlu</i>	Dışişleri Bakanı <i>İ. S. Çağlayangül</i>
Maliye Bakanı <i>M. Erez</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>O. Oğuz</i>	Bayındırlık Bakanı <i>T. Gülez</i>	Ticaret Bakanı <i>G. Titrek</i>
Sağ ve Sos. Y. Bakanı <i>V. Â. Özkan</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>A. İ. Birincioğlu</i>	Tarım Bakanı <i>İ. Ertem</i>	Ulaştırma Bakanı <i>N. Menteşe</i>
Çalışma Bakanı <i>S. Öztürk</i>	Sanayi Bakanı <i>S. Kılıç</i>	En. ve Ta. Kay. Bakanı <i>S. O. Avcı</i>	Turizm ve Ta. Bakanı <i>N. Cevheri</i>
İmar ve İskân Bakanı <i>H. Nakiboğlu</i>	Köy İşleri Bakanı <i>T. Kapanlı</i>	Orman Bakanı <i>H. Özalp</i>	Gençlik ve Spor Bakanı <i>İ. Sezgin</i>